N°. 30. 1835.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig, en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 5 Februarij.

LAATSTE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — Door den minister *d'Huart* is gisteren in de belgische kamer van afgevaardigden een ontwerp betrekkelijk de losrepublikeinen ingediend. In deze zitting is voorts door de kamer het budget van dotation, ten bedrage van 3,305,687 fr., (als 2,751,322 fr. voor de civile lijst, 22,000 fr. voor den senaat, 412,855 fr. voor de kamer van vertegenwoordigers, 43,386 fr. voor de rekenkamer en het overige voor huissen-kosten en personeel) aangenomen, en een begin gemaakt met het budget van de publieke schuld.

Op voorstel van den minister van binnenlandsche zaken werd in deze zitting nog bepaald, dat men na de afdoening van de wet op de gemeentebesturen, zou beslissen over het al of niet adjourneren van de behandeling des ontwerps betrekkelijk het kanaal van Zelzaete.

— Men zal zich herinneren dat onlangs door het belgisch bewind aan den heer *J. Cockerill* afstand is gedaan onder zekere voorwaarden van de etablissementen te Seraing. Van wederzijden waren arbiters benoemd en bovendien nog andere, om tusschen de beide partijen te beslissen, zoo deze het niet eens konden worden. De bedoelde arbiters hebben dan met hunne taak een begin gemaakt en zulks wel met de kolenmijnen. Die van het bewind hebben dezelve op 1,200,000 fr. geschat; die van den heer *Cockerill* op slechts 500,000 fr. De beurt kwam thans aan de regtarskera tusschen de wederzijdsche arbiters, en deze hebben zich met die van het bewind vereenigd en de kolenmijnen eveneens op 1,200,000 fr. getaxeerd.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 98¼; Nap. 89; Sp. perpet. 44¾; 3 pCt. 27; Cortes 40¾, ½; Bras. 85.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 1sten Februarij.

De kamer van afgevaardigden heeft gisteren besloten het voorstel, om aan de ingezetenen van Lyon, die door den opstand van de maand April schade hebben geleden, eene vergoeding van twaalf maal honderdduizend franken toe te staan, in overweging te nemen. De heeren *Jars* en *Sauzet*, die beide het departement du Rhône vertegenwoordigen, hebben zich met nadruk voor dien maatregel, als in het vorig jaar met eene geringe meerderheid verworpen, verklaard, en de ministers hebben mede verklaard, dat zij het voorstel bij de discussie zouden ondersteunen.

— Het hof der pairs heeft gisteren nogmaals als kamer van beschuldiging zitting genomen en zich voornamelijk bezig gehouden met de aanklagt tegen zekeren *Petetin*, voormalig redacteur van den *Précurseur de Lyon*, die beschuldigd wordt van tot den opstand te hebben aangezet, doch zich tot nu toe aan de nasporingen der politie heeft weten te onttrekken. Na levendige discussie en herhaalde stemming heeft men verklaard, dat er tot eene verdere vervolging geene termen waren.

— De stedelijke raad en de nationale garde van le Mans, in het departement de la Sarthe, zijn beide dezer dagen bij koninklijke ordonnantie ontbonden.

— Het schijnt dat het gouvernement door alle middelen de aanneming van het ontwerp van wet tot betaling eener som van 25 millioenen franken aan de Vereenigde Staten, wil doordrijven. De onafhankelijke dagbladen die zich wat vrij daarover uitlaten worden ten strengste vervolgd. Nog gisteren zijn de *Tribune* en de *Quotidienne* in beslag genomen. Voorts doen de ministeriele bladen dagelijks de bedenking gelden, dat men door eenen oorlog, zoo wel den handel, als het fabrijkwezen, eenen gevoeligen slag zou toebrengen.

— De generaal *Sebastiani* is gisteren albier aangekomen. De dag van zijn vertrek naar Londen schijnt nog niet bepaald.

— Volgens een bijzonder berigt uit Madrid van den 21sten, had het Spaansch gouvernement van Sevilien en Cadix dépêches ontvangen, waarbij troepen werden aangevraagd om den voortgang van vier vrij sterke benden *guerillas*, die zich in de omstreken gevormd hadden, te stuiten. Tevens had een courrier van Valladolid de tijding overgebragt, dat het provinciaal regiment van Benavos, zijn bevelhebber had om 't leven gebragt en zich voor den *Carlos* verklaard. De generaal *Manso*, die te Burgos bevel voert, was aan het hoofd van twee regimenten uitgetrokken, om deze muitelingen te onderwerpen.

— Gisteren waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. 107,80; op tijd 107,85; 3 pCt. kont. 77,70; op tijd 77,80; Napolitaansche kente, op tijd 94,60; Sp. perpet. 45¾. — Heden, uithoofde van den Zondag, geene fonds-notering.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 4den Februarij.

Gisteren ochtend is wegens de ongesteldheid van Z. K. H. den Prins Veldmaarschalk het navolgende bulletin uitgegeven:

„Dingsdag den 3den Februarij, des morgens ten 8 ure.

„De toestand van Z. K. H. wordt voortdurend beter en doet eene spoedige herstelling te gemoet zien.

Tevens behelst het berigt, dat er nu geen verdere bulletins meer zullen worden uitgegeven.

— Ten gevolge van het Koninklijk besluit, bij hetwelk De. *H. P. Scholte*, als predikant van Doesburg, enz. is ontslagen, heeft Z. M. bij besluit van den 23sten der vorige maand, uit een drietal, opgemaakt bij het klassikaal bestuur van Heusden, als predikant aldaar benoemd den heer *C. F. van Setten*, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Utrecht, met bepaling, dat dezelve naar kerkeorde derwaarts zal worden beroepen.

— Volgens berigt van den Helder, dd. 31 Januarij, is Zr. Ms. brik *de Snelheid*, kapt.-luit. *Ferguson*, uit Texel naar Vlissingen uitgezeild.

— Zr. Ms. stoomschip *Suriname* zal, van nu af, worden bestemd en gebezigd tot het verrigten van dienst binnen het rijk.

— Het Napolitaansche schip *San Francisco de Paula* en *San Giuseppe*, kapitein *Francisco de Chiara*, van Hamburg naar Bergen in Noorwegen bestemd, is, volgens brief van Stavanger van den 15den Januarij, nabij Kopperwick geheel verongelukt.

— Uit St. Goar schrijft men hetgeen volgt:

„Ik heb u reeds in een vroegeren brief berigt gegeven van het ongeluk, hetwelk den schipper *Itschert*, wiens schip in de nabijheid van Nonnenwörth, op deszelfs vaart van Mentz naar Holland, gezonken is, getroffen heeft; thans kan ik de voor den handel en de assurantie-maatschappijen gerustestellende tijding mededeelen, dat de Pruissische regering, door dit ongeluk nog meer overtuigd van het gevaar dat er in gelegen is, om schepen met bovenlasten den Rijn te laten bevaren, zooals zulks in het afgeloopen jaar op de wederregtelijkste en onbetamelijkste wijze heeft plaats gehad, uitdrukkelijk bevolen heeft, dat, ten einde art. 62 van het Rijnscheepvaarts-traktaat in het vervolg niet meer worde ontdoken, geene schepen met bovenlasten bevracht, voortaan te Emmerik zullen worden doorgelaten."

— De bekende Beijersche waterbouwkundige, *von Wiebeking*, kondigt in de Duitsche dagbladen de uitgave aan van een groot werk *over den Waterstaat van Oud-Nederland*, en over de maatregelen om denzelven zoo te verbeteren, dat alle overstroomingen voorgekomen worden, de uitwatering der binnenlanden steeds verzekerd zij, en dat de rivieren ook bij den laagsten waterstand met gemak bevaren kunnen worden. Deze groote maatregelen meent de schrijver te kunnen uitvoeren voor eene som, welke nog niet gelijk zou staan met de schade, door eene overstrooming veroorzaakt. In hetzelfde werk wil hij voorts de middelen aan de hand geven, waardoor St. Petersburg en Venetie voor overstroomingen bewaard, de haven van Cronstadt veiliger gemaakt, voor Triest eene veilige haven aangelegd, en de Pontynsche moerassen drooggemaakt en in vruchtbare landerijen veranderd zouden kunnen worden. Voor de inteekenaren zal dit werk tegen 12 dukaten verkrijgbaar zijn.

— Den 28sten ll. is te Schellebelle, in Oostvlaanderen nabij Termonde, het volgend droevig ongeluk voorgevallen: De heer *Coppieters d'Overmeire* ging dien avond met zijne cabriolet in de pont, om de Schelde over te steken, ten einde zich in eerstgemelde plaats in het huwelijk te gaan verbinden. De pont aan de overzijde gekomen zijnde, zet de heer *Coppietere* zich weder in de cabriolet om de pont uit te rijden. Het paard wil niet vooruit, springt gaat achteruit en stort met het rijtuig in de Schelde, waarin de ongelukkige bruidegom, zoowel als het paard, zijn dood vinden, zonder dat het mogelijk was eenige hulp toe te brengen.

— Te Sheffield, in Engeland, is, zoo als wij reeds bij onze van 3 dezer kortelijk meldden, de geneeskundige raad door het

graauw deels verbrand, deels geplunderd. Ook ditmaal heeft de domme vooringenomenheid van het gemeen tegen de ontleedkunde aanleiding tot die verwoesting gegeven. Het moord-geschreeuw van eene beschonkene vrouw, welke met den deurwachter dier school in twist was geraakt, is genoeg geweest, om de menigte het denkbeeld te doen opvatten, dat men haar wilde vermoorden, om haar lijk bij de anatomische lessen te gebruiken. De troepen zijn in het geweer geweest, doch hebben de verwoesting niet verhinderd. Een tweede gebouw van de geneeskundige dienst is insgelijks bedreigd geworden. Men beklaagt zich, en, naar het schijnt, niet zonder grond, over gebrek aan veerkracht bij de burgerlijke en militaire overheid.

Het is eene onwedersprekelijke waarheid, dat de komst van het nieuwe Engelsche ministerie, vooral na de staatkundige geloofsbelijdenis, die het hoofd van dat ministerie heeft afgelegd, den vrienden der vrije en rust, den voorstanders eener gematigde vrijheid het blijde uitzigt getoond heeft, dat eindelijk een toestand zoude opruimen, onder welks last geheel Europa gebukt gaat. In de voornaamste hoofdsteden van het vaste land, zelfs te Parijs, heeft men zich verheugd over deze zo gewigtige gebeurtenis. Slechts zij, die door dien omkeer hunne eigenbelangzuchtige oogmerken vinden tegengewerkt, zagen die verandering van bestuur met misnoegen plaats grijpen. De revolutionaire en aan zekere belangen verkochte persen deden dan ook aldra hun best, niet zoozeer om de handelingen van het nieuwe ministerie te berispen en te bezwalken, maar om reeds vooraf de personen, die het zamenstelden, in de publieke opinie te doen dalen. De voorvechters dier partij schenen zich het woord te hebben gegeven, voor het leveren van betogen en redeneringen, die gretig onderling overgenomen werden en staven moesten, dat het nieuwe bestuur zich niet zoude noch konde staande houden. Vraagt men nu, wat heeft dat alles uitgewerkt? Het antwoord is: Eigenlijk niets, immers die groote thermometer van de vastheid of wankelbaarheid eens bestuurs en van het algemeene in hetzelve gestelde vertrouwen, het krediet heeft zich staande gehouden, en dit juist doet vermoeden, dat al die voorzeggingen omtrent het kortstondige van het nieuwe Engelsche bestuur, nog voorheen geen anderen steun of grond hebben dan in de misdadige verbeelding van sommige toongevers. De Londensche beurs wederspreekt al die geruchten, al die voorloopers van gewigtige gebeurtenissen, en met reden kan men uit haar stand afleiden, dat de publieke opinie, daar heerschende, voor het mans niet tegen het nieuwe bestuur gestemd is, en het vertrouwen deszelfs handelingen te gemoet ziet.

Wij voor ons blijven - ook thans na de uitkomst der verkiezingen in Engeland, voor zoo verre wij daarvan tot heden uit de dagbladen iets zekers kunnen opmaken - bij ons eerste vermoeden, dat het ministerie *Peel* wel met der daad voor eenigen duur gevormd is. Trouwens, nog weinige weken slechts en dan zal beter bestist zijn, dan men thans met alle mogelijke gissingen doen kan, wat men hiervan te wachten of te vreezen heeft, en zal men zien wat het beginsel van orde en wet tegenover dat van slooping, afbreking en verwarring vermag. Het vorige bestuur in Engeland heeft - naar deszelfs gedurig zeggen - met reuzenkrachten gewerkt om den algemeenen vrede te bevestigen; doch wat heeft het, na deszelfs vierjarig eigendunkelijk bemoeijen en zwoegen, toch wel anders voortgebragt dan onrust, ontevredenheid, telkens vernieuwde onlusten en burgeroorlogen? Bij elke gelegenheid heeft het der volken regt vertrapt, den algemeenen handel en bijzonder den onzen door wederregtelijke middelen benadeeld. Blijft dan het ministerie *Peel* aan het bestuur, zoo als wij, en met ons zeker alle ware vaderlanders en vrienden van orde en rust wenschen; dan zullen wij zien, hoe veel tijds dit ministerie noodig zal hebben, om eindelijk Europa den waren vrede te schenken. De partij der beweging is voor die tegenstelling bevreesd, en met reden, want zij zou haar vonnis vellen. Vier jaren heeft die partij geregeerd en veel afgebroken, doch niets daargesteld; veel heeft zij beloofd, niets gehouden; en wellig wordt daarentegen thans de behoudende partij geroepen, om eenige der schoonste beloften van de partij der beweging te vervullen; doch in dat geval krijgt deze laatste den doodslag, wordt zij ontmaskerd voor de oogen van den te lang misleid publiek; dan zullen veler oogen opengaan, en dit is hetgeen de vrienden der beweging, zij die de woorden van de regten van 't volk steeds op de lippen dragen, om zich daardoor ten koste van het volk en het algemeen welzijn te verheffen en te verrijken, het meest duchten.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 1sten Februarij.

Dezer dagen is alhier aangekomen Z. D. H. Prins *August von Wittgenstein*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van het groothertogdom Hessen bij het hof van Pruissen.

— Z. K. H. Prins *August von Wurtemberg* is, na een verblijf van verscheidene weken te Stuttgardt, den 26sten van die stad naar Berlijn terug gekeerd.

— In de zitting der Keur-Hessische stenden van den 28sten der vorige maand, is door een der regerings-commissarissen aan de vergadering medegedeeld, dat het gouvernement, na een allernauwkeurigst onderzoek tot de overtuiging gekomen zijnde, dat de goederen van den overledenen landgraaf *von Hessen Rotenburg* als bijzonder eigendom van het regerend stamhuis vervallen waren, het bezit dier goederen aan de regtmatige eigenaren niet konde betwist worden, gelijk ook de inlichtingen door de stenden omtrent deszelfs opbrengst gevraagd, geheel zonder doel waren.

— Uit Weenen wordt van 24 januarij omtrent de veranderingen die er in het leger, gelijk gemeld is, zouden plaats grijpen, het volgende gemeld:

„Sedert eenige dagen verzekert men, dat er tot eene aanzienlijke vermindering van ons leger besloten is. Het mobiele legerkorps in Italie zoude op den voet van vrede teruggebragt, in het algemeen bij alle de regimenten 40 man van elke kompagnie met verlof gezonden; en de cavalerie bij de ruiters de minst goede en door [illegible] overtollig wordende paarden verkocht worden. Deze geruchten, ofschoon nog niet officieel bevestigd, vinden echter geloof, en sommige omstandigheden schijnen dat geloof te moeten versterken. Op de beurs maakt dit een gunstigen indruk."

— De meeste der Zwitsersche kantons hebben, volgens berigten uit Bern van den 26sten januarij, aan het antwoord van het voorzittend kanton op de jongste nota's der mogendheden, hunne goedkeuring gegeven en hun genoegen betuigd dat men beloofd had zich in alles naauwgezet naar de instructien van den landdag te gedragen. Sommige regeringen voegden er bij, dat het eedgenootschappelijk bewind tot niets anders konde verpligt zijn, en zich mede stiptelijk binnen de grenzen der instructien moest beperken. Men schijnt overigens van gevoelen te zijn, dat het Bernsch bestuur zich minder dan te voren door de radikals begineslen zal laten wegsleepen.

— De *Oostenrijksche Beobachter* van den 24sten januarij bevat de afschriften van alle de nota's die ten aanzien der Zwitsersche aangelegenheden, tusschen het voorzittend kanton en het Hof van Weenen zijn gewisseld.

— Men schrijft uit Rome van den 22sten januarij, dat de Pauselijke Nuntius, Mons. *Pecceli*, die onlangs naar Napels terug keerde, aldaar door den Koning met de meeste onderscheidring was ontvangen, zoodat [illegible] toegedaan, geheel [illegible]

— De handel van Triest en Venetie is, in het afgeloopene jaar, merkelijk toegenomen. De bescherming daarvan zal eene uitbreiding der Oostenrijksche zeemagt noodzakelijk maken.

— Te Weenen waren den 24sten Januarij genoteerd: 5 pCt. Metall. 100 ¼; 4 pCt. 94; Bankactien 1296.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

De volgende nieuw uitgekomene werken zijn ons in de afgeloopene maand bijzonder onder de aandacht gevallen.

LAND- EN VOLKENKUNDE. — *Voyage autour du monde exécuté par ordre de sa Majesté l'empereur Nicolas I sur la corvette le Séniavine, dans les années 1826, 1827, 1828 et 1829 par Fr. Luthé etc.* Deze reis is uit het Russisch, naar het oorspronkelijk Handschrift en onder de oogen van den Schrijver, vertaald door den Staatsraad Boyé en gedrukt bij Dufart te *Parijs*. Een alles gelithographeerde kaarten is er bij gevoegd. Het eerste deel ziet nog slechts het licht.

De beschrijving van de belangrijke reis om de wereld, door het Fransche schip *Astrolabe* gedaan om *la Pérouse* op te zoeken, is thans geheel voltooid en in 't licht gegeven.

Een der zeldzaamste verschijnsels is zeker de beschrijving eener reis rondom de wereld door eenen blinde gedaan. Het eerste deel van de *Voyage round the world by James Holman* (Londen) bevatte intusschen veel belangrijke opmerkingen. Het nu uitgekomen tweede deel, behelzende *Zuid-Amerika* en *Zuid-Afrika*, schijnt minder belangrijk te zijn.

De Heer *J. Olivier Jz.* voormaals Secretaris te *Palembang* heeft het eerste deel uitgegeven van *Reisen in den Molukschen Archipel naar Makassar enz. in het gevolg van den Gouverneur-Generaal van Neerlands Indië, in 1824 gedaan.* (Amst. bij *Beyerinck*). Behalve eigene opmerkingen heeft de Schrijver de bouwstoffen ontleend uit de dagboeken en aanteekeningen van onderscheidene reisgenooten.

GESCHIEDENIS. — De Kolonel Gustafson (gewezen Koning van *Zweden*) heeft weder een geschrift uitgegeven, te gelijk in 't Fransch en 't Hoogduitsch, getiteld: *De dertiende Maart of de hoofdgebeurtenissen der omwenteling van 1809. St. Gallen.* (Pr. 7 gr.) Dit vlugschrift draagt vele kenmerken van waarheid, en onderscheidt zich door den toon van gematigdheid, waarmede de onttroonde Vorst van zijne vijanden spreekt. Het geeft nog eenige bijzonderheden, omtrent de gebeurtenis, waarmede de ziel des Schrijvers bij voortduring met onverflaauwde sterkte vervuld is; en geen wonder: wie vergeet ooit, dat hij eenmaal Koning was.

Met het 8ste deel van de *Histoire de la Réforme, de la Ligue et du regne de Henri IV*, 't welk nu in 't licht is gekomen, is dit werk van Capefigue compleet, 't welk eenige belangrijke bijdragen tot de Geschiedenis van dien tijd, en echte bescheiden en staalsstukken bevat. De Schrijver beschouwt de *Ligue* als eene eerwaardige vereeniging in 't belang der wezenlijke belangen des volks en van het zuivere Christendom. *Capefigue*, een man van veel geleerdheid, onvermoeide naspering en een vruchtbaar schriftalent, doet zich in dit werk meer voor als een Spanjaard van de 16de, dan als een Franschman van de 19de eeuw.

Archives Curieuses de l'histoire de France, depuis Louis XI, jusqu'à Louis XVIII etc. Dit werk is bestemd om eene verzameling te worden van zeldzame en belangrijke bijdragen tot de geschiedenis, als krabbyken, gelegenheidschriften, vlugschriften, brieven, processtukken, levensberigten, testamenten, rapporten van teregtstellingen, gevechten, belegeringen, beschrijvingen van feesten, lijkplegtigheden en andere voorvallen, tot aanvulling der verzamelingen van *Guizot*, *Bachon*, *Petitot* en *Leber*. Het zal in drie reeksen verdeeld zijn, van welke de eerste reeks, loopende van *Lodewijk XI* tot *Lodewijk XIII* 12 à 15 boekdeelen zal beslaan, waarvan thans het eerste is uitgegeven, en van 2 tot 2 maanden met een dergelijk zal vervolgd worden. De tweede reeks zal de regeringen van *Lodewijk XIII*, *XIV* en *XV* behelzen, en de derde van den tijd van laatstgenoemden Vorst tot aan *Lodewijk XVIII* loopen. Het werk wordt zamengesteld door eene vereeniging van beambten aan de Koninklijke Bibliotheek te *Parijs*.

Waar men al niet Geschiedenissen van schrijft! Onder den titel van *le Carnaval* is te *Parijs* begonnen uitgegeven te worden eene Geschiedenis van de Opera-bals, tafereel der feesten, verkleedingen, mascaraden en carrousels die bij *alle* volken hebben plaats gehad van hunnen oorsprong af tot in onze dagen. Er wordt niet gezegd, hoeveel afleveringen het werk zal hebben.

Eugène Sue, die op het voetspoor van den Amerikaan *Cooper* zich bijzonder op het schrijven van zoogenoemde zee-romans, waarin de zeden der zeelieden worden beschreven, belegt, en nog dezer dagen een voortbrengsel van dien aard heeft in 't licht gegeven, getiteld *la vigie de Koat-Ven*, is begonnen eene Geschiedenis uit te geven van de Fransche Marine, waarbij hij gebruik heeft kunnen maken van vele echte bescheiden, in het Archief van het Departement der Marine te *Parijs* voorhanden. In dit werk, 't welk uit 10 deelen zal bestaan, zullen onder anderen, naar beloofd wordt, helden voorkomen van den Admiraal *de Ruyter*.

Onder de werken, welke in Engeland door het Genootschap ter vertaling van Oostersche geschriften (*Oriental Translation Committee*) worden uitgegeven, is er tot hiertoe geen, 't welk meer algemeene belangstelling verdient, dan het uit het Hebreeuwsche vertaalde werk *The Chronicles of Rabbi Joseph Ben Joshua Ben Meir*, waarvan het eerste deel is verschenen, bewerkt door *F. Biallobloetzky*. Deze Rabbi *Joseph* is een Spaansche Jood, die ten tijde van *Ferdinand* en *Isabella* geleefd heeft, en in dit werk eene geschiedenis geeft van de vervolgingen, welke de Joden hebben moeten verduren. *Wilken*, in zijne Geschiedenis der kruistogten, heeft reeds van dit werk gebruik gemaakt.

NATUURKUNDIGE WETENSCHAPPEN. — Er is in *Engeland* een werk uitgekomen, welks zamenstelling eenen ongelooflijken arbeid, en groote standvastigheid heeft gekost, en waarin men eene reeks van proeven, waarnemingen en berekeningen aangeteekend vindt, bijzonder ook met betrekking tot de Werktuigkunde, bijzonder ook met toepassing tot de stoomwerktuigen, welke alle belangrijkheid zijn. De Kolonel *Beaufoy*, de Heer *Dalby* en *Mudge* hebben meer dan dertig jaren met deze proefnemingen en berekeningen bezig gehouden, met eene volharding, een geduld en eenen ijver, welke misschien eenig zijn in de geschiedenis der wetenschappen. Zijn oudste zoon heeft thans de vruchten der onvermoeide werkzaamheid zijns vaders uitgegeven, en daaraan noch moeite noch kosten gespaard. Ten bewijze daarvan kan onder anderen dienen, dat er zich onder den kostbaren voorraad papieren, een uitvoerig verslag bevond, in het Zweedsch geschreven, van waarnemingen, welke te *Stokholm* over hetzelfde onderwerp gedaan zijn. *Beaufoy* de zoon, om overtuigd te zijn van de naauwkeurigheid der vertaling van dit verslag in het Engelsch, heeft een voormalig kweekeling van eene der Engelsche Universiteiten overgehaald, om de Zweedsche taal te leeren, het bedoelde stuk onder zijne oogen te vertalen, en vervolgens met die vertaling naar *Stokholm* te gaan en te onderwerpen aan het oordeel van den geleerden *Lagerhielm*, die zelf de Zweedsche proeven bestuurd had. De druk van het eerste deel alleen in groot kwarto met 20 platen heeft meer dan 3000 p. st. gekost, en *Beaufoy* heeft nog de edelmoedigheid gehad om aan een groot aantal mannen van wetenschap het werk zijns vaders ten geschenke te zenden. Het geheel zal uit drie deelen bestaan. De titel is: *Nautical and Hydraulic experiments, with numerous Scientific Miscellanies. By Col. Mark Beaufoy. Vol. I. Printed at the private Press of Col Beaufoy.*

Dr. *W. H. de Vriese*, buitengewoon hoogleeraar in de Botanie te *Amsterdam*, heeft het eerste deel uitgegeven eener *Plantenkunde voor Apothekers en Artsen* (Leiden, bij *van der Hoek*.)

REGTSGELEERDHEID. — Het kan ten bewijze strekken van de toenemende belangstelling der Regtsgeleerden voor eene Historische behandeling hunner wetenschap, dat in korten tijd van twee hoofdwerken in dit vak, *Savigny's* Geschiedenis van het Romeinsche Regt, en *Eichhorn's* Duitsche Staats- en Regtsgeschiedenis, nieuwe uitgaven zijn verschenen. Van het werk van *Eichhorn* is het eerste deel uitgekomen eener vierde uitgave, welke hier aangekondigd wordt, omdat zij door den Schrijver geheel op nieuw bearbeid is.

PHILOLOGIE. — *Diversa virorum doctorum de re tragica Romanorum judicia*, door *G. Regel*. (*Göttingen.*) Eene door de Philosophische faculteit te *Göttingen* bekroonde prijsverhandeling. De Schrijver wederlegt de gedoelebs van *Planck*, *Baden*, *Köpke*, *Bernhardy*, *Rosenkranz*, *Schlegel*, *Lessing*, ten aanzien van den aanleg en de geneigdheid der Romeinen voor de tragische poëzij.

Er is eene nieuwe uitgave der *Progymnasmata* van den Sophist *Theon* uitgekomen (*Stuttgart*), uitgave, waaraan misschien, na den arbeid van *Walz*, geen groote behoefte was. Doch de uitgever *C. E. Tunckle* heeft eenen apparatus gehad van *J. H. Lederlin*, in 1737 overleden, en heeft daarvan met vrucht gebruik gemaakt.

TAAL- EN LIGTKUNDE. — *Hoffman von Fallersleben*, ook hier te lande bekend door zijne nasporingen omtrent de oude Nederduitsche Poëzij, heeft onder den naam van *Merigarto*, een fragment uitgegeven van een overoud en tot hiertoe onbekend Hoogduitsch dichtwerk, 't welk de schrijver tot de 11de eeuw brengt, en om die hooge oudheid zeker voor de taalbeoefenaars belangrijk moet zijn. Het verdient echter opmerking, dat de Schrijver in het gedicht (van 201 regels) den 26sten Bisschop van *Utrecht* meent te ontmoeten, die niet in de 11de, maar in de 12de eeuw (1138-1150) den Bisschoppelijken stoel bekleed heeft.

Le Tournois de Chrwenei, donnés vers la fin du XII siècle, décrits par Jacqu Breter (1285) annotés par feu Philib. Demotte etc. Een voor de oude taalkunde belangrijk stuk, met Gothische letters bij *F. Didot* gedrukt en te *Valenciennes* uitgegeven.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

De nieuwste ijzeren stoombooten. — De heeren Laird en Zoon in North-Birkenhead bij Liverpool, hebben, in de laatste 12 maanden, niet slechts de geheel uit ijzer gebouwde Garryowen, welke bij eene lengte van 120 en eene breedte van 24 voet eene lading van 280 ton draagt, en de stoomgemeenschap tusschen Limerik en de zee daarstelt, van stapel gelaten, maar zij hebben buitendien nog twee andere kleine ijzeren stoombooten gebouwd, waarvan de eene voor Savannah en de andere voor Loch Derg bestemd is. Tegenwoordig bouwen zij weder twee dergelijke grootere booten, welke de gemeenschap tusschen den Eufraat en Bombay onderhouden moeten. Tot de voornaamste voordeelen dezer ijzeren booten boven de houten behooren: grootere ligtheid, grootere duurzaamheid, grootere sterkte en geringer gevaar van brand, benevens de mogelijkheid eener zeer gezwinde en gemakkelijke herstelling, wanneer een of een betrekkelijk aantal ijzeren platen van verschillende grootte met behoorlijke bouten enz. mede ingescheept wordt. Men kan verder aan deze booten zeer gemakkelijk op alle vrije plaatsen luchtbehouders aanbrengen, zoodat zij dan zelfs niet zinken kunnen, wanneer zij reeds tot aan de ligging der kanonnen met water gevuld zijn. De Garryowen is door 4 waterdigte schotsels in 5 vakken verdeeld, zoodat wanneer ook een vak ten gevolge van eenige schade water bekomt, de overige vakken nog drijfkracht genoeg bezitten.

Amerikaansche stoomstatistiek. — De heer Priadway geeft in zijne *Statistics of the United States* het volgend berigt van de diensten door middel van stoom in het huishoudelijke verkregen. Hij zegt namelijk de heer Holt, logementhouder te New-York, bezit eene stoommachine, welke naar mijn weten de volgende werkzaamheden verrigt. Zij kookt, maakt messen en vorken schoon, poetst de laarzen, voorziet het geheele huis van water, brengt de bagagie der reizigers van de eene verdieping naar de andere, waait de lotden en schotels af, scheert en snijdt het haar, maakt de bedden en veegt de kamers."

164ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

Tweede Klasse.

Derde Trekking: N°. 15628, *f* 1000; N°. 148, *f* 1000; N°. 10946, 1000; N°. 7207 *f* 1000; N°. 21254 *f* 1000.

Vierde — N°. 772 *f* 5000; N°. 11179 *f* 1000; N°. 8838 *f* 1000.

Beursprys der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, *den 3den Februarij*

	Laagste koers	Hoogste koers	Koers a/d Beurs		Laagste koers	Hoogste koers	Koers a/d Beurs
Nederland. pCt.				pCt.			
Werk.Schuld 2½	55 9/16	55¾	55¾	Cert.dito 18 5/8 5	99⅝	99¾	99⅝
dito dito 5	101 3/16	101¼	101¼	Obl. te Lond. 5			
Uitgestel. dito.	1 3/16			Cert.tellamb. 5			
Kansbill. dito.	25½	25⅝	25⅝	Ins. in Assig 6	71½	71¾	71⅝
Amort. Synd. 4½	95¼	95 9/16	95 9/16	Certifie. dito. 6			
Dito dito. 3½	79½	79 9/16	79 9/16	Polen.			
Schatkistbill. 6				Aand. L. d. 300	125⅜		
Oorlogslast.. 5	100⅛	100 3/16		Pruisen.			
Leening 1831. 6				Dito dito R. 50.	112⅝	113	112¾
Hand.-Maats. 4½	106	106¼	106	Neg. L. 1830. 4	100¼		
Frankrijk.				Oostenrijk.			
Ins. Grooth.. 3				Aand. L. f 100.	263		
Engeland.				Dito dito 250 £			
Dito p. 12 Aug. 3				Metalliek.... 5	99⅞		
Spanje.				Dito L. gem. 5			
Certific. Amst. 5	45⅝	46	45⅝	Dito. 2½	56¼		
Dito f 1000.. 3	27¼	27¼	27¼	Obl. Goll&C. 5			
Uitg. 3 pc. Sch. 5	15 9/16	15⅝	15⅝	Dito. 2½	90⅞	91	90⅞
Cort. B. Lond. 5	42¼	42 1/16	42 1/16	Weenen dito 3			
Napels.				N. Weenen dito 2½			
Certific. L&B. 5				Denemarken.			
Dito Falc.&C. 5	90⅜	90⅝		Leen. te Lond. 3			
Leen. Lond. R. 5				Brazilien.			
Rusland.				Dito Ketsch. 5	85¼	85⅜	85¼
Obl. Hope 1822 5	103⅞			Grieksche.			
Dito 18 5/8 5	104	104⅛	104⅛	Dito te Lond. 5			

*** Ons jongste Zoontje GOSEWINUS, oud geen *vier* maanden oud, overleed heden avond aan de gevolgen van heftige Stuipen.

H. P. ALIEK.
E. G. PALIEK,
Geb. VAN HOGTEN.

's-Bosch,
1 Februarij 1835.

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

By TILENIUS, te *Stadtlohn*,

recommandeert zich tot het leveren van alle soorten van nieuwmodisch gesleepene moderne KAGCHELS, waaronder zijn *Circuleer-Kagchels*, naar den laatsten smaak, met Glazen Deurtjes, waardoor het brandend vuur te zien is; alsmede allerhande diersoorten van bijzonder nuttige en fraaije HUZEREN-KOOK-MACHINES, van 5 tot 25 gaten, met al derzelver toebehooren, waarin te zien zijn van 1 tot 4 Brandovens, een Waterketel, ter grootte van 2 tot 14 Emmers, wordende met eene Kraan afgetapt en met Turf- of Kolenvuur gestookt; ook hebben zij het voordeel, dat in Keukens, alwaar het rookt, de rook niet dan zeldzaam hinder meer veroorzaakt, waarvoor gegarandeerd wordt.

Verder levert hij alle soorten van Gepolijste VIJZELS voor Apothekers, WATERPIJPEN van 2 palmen en 5 duimen tot 2 ellen en 6 palmen hoog, en van 5 tot 62 duimen wijd. Bij verzoek de gunst, dewelke tot bovengemelde goederen genegen zijn, hun adres en hunne brieven te willen bezorgen, tot Vrijdag den 6den bij den Heer VAN ALPHEN in de Kroon alhier; Zaturdag den 7den bij SANGSTER, te Oosterhout; Zondag den 8sten te Gorinchem in het Logement van den Heer VAN ALPHEN; Maandag den 9den te Dordrecht bij SCHAFFER in den *Houden Stoel*.

*** De HANDEL in *TABAK, SNUIF, KOFFIJ* en *THEE*, door wijlen den Heer HENDRIK WONDERS, op *Heden* door den Heer JAN ESBEEK RUINCHAVER overgenomen zijnde, zal dezelve worden voortgezet onder de firma *VAN WONDERS & RUINCHAVER*.

Rotterdam, 2 Februarij 1835.

ADVERTISSADIE-SYNDICAAT.

VERKOOPING VAN

SPARREN, DUNSEL, ENZ.

onder Oosterhout.

De Agent van het Domein in het district Zevenbergen, zal, als daartoe behoorlijk geauthoriseerd, op Zaturdag den 7den Februarij 1835, des voormiddags ten *negen* ure, ten overstaan van den heer Burgemeester van Oosterhout, ten huize van den heer G. D. Sayverda, in het Logement *de Pellikaan*, publiek Verkoopen:

100 kavels SPARREN, DUNSEL, BOOMSTAKEN, ONDERSLAG; 8 " " idem HOUT, op Bergvliet onder Terheyden.

De Condition der Verkooping kunnen van heden af, dagelijks, ten kantore van ondergenoemden Agent, binnen Zevenbergen worden gelezen, alwaar nadere informatien te bekomen zijn, bij den Plantaadjemeester DE HOOGH, te Oosterhout.

Zevenbergen, den 14. Januarij 1835.

De Agent van Hoogstraten,
GROENEVELDT.

TE HUUR tegen Mei 1835:

Een *HUIZINGE* met een *TUIN*, staande op den Haagdijk, letter B, n°. 402; thans in huur bij den Heer P. GUITZEN, en te bevragen bij den Eigenaar G. VANDER, wonende in de Gunnekenstraat, letter B, n°. 70.

*** CERTIJNUS GOEDEFRIDUS WORSTENBERG, Winkelier op de Noort te *Tiburg*, wijk Lark No. 1255, maakt door deze bekend, dat hij heden te bekomen is, alhaast Fijn MAST-ZAAD tegen den prijs van *f* 2,40 cents per Nederlandsch pond. Beveelt zich in het naandenken van zijne begunstigers zoowel als ter recommandatie.

*** Bij L. SCHIERBEEK, te Leeuwarden, is van de pers gekomen:

S. FERRERER, BESCHRIJVING VAN DEN STAAT VAN ALGIERS, EN DEZELFS BEWONERS. Een Aanhangsel tot de *Reizen en vijfjarige Gevangenschap in Algiers*. De prijs is *f* 1,20.

*** Bij J. OOMKENS te Groningen is in 1834 gedrukt en alom te bekomen:

I. ANNALES ACADEMIAE GRONINGANAE 1832—1833. In gr. 4to, a *f* 3-60.

II. *Prof.* H. DE CLOOPS, REIS in 1833 naar BADEN-BADEN, met een Plan. Gr. 8vo, a *f* 4-80.

III. *Prof.* H. C. VAN HALL, ELEMENTA BOTANICES, in Usum Lectionum Academicarum. Gr. 8vo, a *f* 2-25.

IV. Dr. S. J. GALAMA, *Verhandeling* over het MUIDERKOORN, derzelfs hoedanigheden, oorzaken, waren aard, uitwerksels op dieren en op het menschelijk ligchaam, enz. Gr. 8vo, a *f* 2-00.

V. Mr. M. S. GRATAMA, *Schets* van het *wetenschappelijke leven* en de *geleerde verdiensten* van wijlen Mr. GABINUS DE WAL. Gr. 8vo, a *f* 0-50.

VI. De *Vriendelijke Vraag* van eenen Vriendenkring beantwoord uit *Dameon*. Gr. 8vo, a *f* 0-40.

VII. *Over de Formulieren* van *Eenigheid* in de Hervormde Kerk van Nederland, geschreven uit *Dameon*. Gr. 8vo, a *f* 0-60.

VIII. Dan. R. POSTHUMUS, het *Nicaenum* en *Christendom*, in verband gebragt met de tegenwoordige Kerkelijke bewegingen bij de Hervormde Kerk in Nederland. Gr. 8vo, a *f* 0-70.

IX. H. BIELEVELT, *Onderwijs in de Christelijke Godsdienstleer*, naar de belijdenis der Hervormden, vooral ten dienste van jonge lieden uit den beschaafden stand. In 8vo, a *f* 0-75.

X. R. G. RIJKENS, *Praktische Handleiding* tot het *schriftelijk* REKENEN in het algemeen, en tot het uit het Hoofd rekenen in het bijzonder. Gr. 8vo, met platen, a *f* 3.00.

XI. W. GLEUNS Ja., Beschouwing van het HEELAL of *Volkslesboek* over de STERREKUNDE, met 9 uitslaande platen. Gr. 8vo, a *f* 2-50.

XII. M. K. H. G. TANTZER, Iets nopens de eigene voortdurende vorming, verheffing en veredeling van den *onderwijzer*, door D. BUDDING. Gr. 8vo, a *f* 0-75.

XIII. TR. R. DUAUF, Gedachten over de *opvoeding*. Gr. 8vo, a *f* 0-25.

XIV. A. PENON, Dichtstukjes. Postformaat, a *f* 0-80.

XV. EEN WOORD ter aanbeveling van RUST en VREDE in de Christelijke Kerk van Nederland, naar de behoeften van onzen tijd. Gr. 8vo, a *f* 0-50.

XVI. RIJKENS en GLEUNS, *Schoolliederen*, tweestemmig, met inleiding, derde 20tal. 4to, a *f* 0-50.

XVII. R. G. RIJKENS, Vertellingen voor den Onderwijzer bijeenverzameld, over Nederlandsche Vaderlandsche en der Nederlandsche *Historie*, 2de stuk, 1ste gedeelte, de VOGELS. Met 45 Afbeeldingen, a *f* 0-30.

XVIII. R. G. RIJKENS, de Nuttige HUIS- en SCHOOLONDERWIJZER, een boekje om aan kleine kinderen in huis en op school nuttige werkzaamheden te verschaffen, met platjes, n°. 1 en 2, ieder stukje a *f* 0-20.

XIX. GESLACHTBOOM der Heeren STADHOUDERS, PRINSEN van ORANJE-NASSAU, van PRINS WILLEM den I tot KONING WILLEM den I. Gr. Plano, zaar afdrukking op den Steen geteekend, door H. J. ABRING, en *Handboek*, bevattende korte Levensschetsen van de voornaamste personen van dit zoo aanzienlijk Geslacht. Gr. 8vo, a *f* 3.00, op Chin. Papier a *f* 3-50.

XX. *Zes Gezigten* van de STAD GRONINGEN. Gr. 4to, a *f* 3-50.

XXI. *Vier Platen* van de *Afgebrokene* A- en POELPOORTEN te GRONINGEN. Gr. Plano, a *f* 3-00.

XXII. Afbeelding van UBBO EMMIUS, geb. te *Greetsiel*, in *Oostfriesland*, anno 1547, Rector te *Norden* 1579, te *Leer* 1588, te *Groningen* 1596, en eerste Rector Magnificus der *Groninger Akademie* 1625. In Plano, velin papier, a *f* 1-25, Chin. papier, a *f* 1-50.

XXIII. Afbeelding van den Heer BUCHNER, *Majoor*, kommandeerende het 1ste Bat. 1ste Afd. *Groningsche Schutterij*. Velin papier a *f* 1-00, op Chineesch papier a *f* 1-25.

XXIV. De Wet des Heeren, met afbeeldingen en onderscheidene Leerrijke Lessen. Gr. Plano, a *f* 1-60.

XXV. Advokaten-Almanak, a 90 Cents, a *f* 1-20 en a *f* 1-50 in groen.

XXVI. Koopmans-Almanak, a 90 Cents, a *f* 1-20 en a *f* 1-50 in groen.

XXVII. Kantoor-Plakalmanak, a 30 Cents.

XXVIII. Almanak ter bevordering van Kennis en goeden smaak, 6de Jaargang, door het Departement *Leens* der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, a 35 Cents.

XXIX. Portefeuille-Almanak, op Carton, a 20 Cents.

XXX. *Plan of Platte Grond* der STAD GRONINGEN, in Plano, a *f* 1-00, op Katoen a *f* 1-40.

*** Bij de Uitgevers dezer zijn de volgende FRAAIJE PLAATWERKEN te bekomen:

ALBUM *de douze sujets, composés et lithographiés par Madou et Fourmois*, sur papier velin. . . . . *f* 4,50.

Idem, sur papier de Chine. . . . . " 6,—.

SIX TABLEAUX *par B. J. Verhoeckhoven, supérieurement lithographiés par Th. Fourmais*, sur papier velin. . . *f* 5,—.

Idem, sur papier de Chine. . . . . " 6,—.